

Posudek školitelky na diplomovou práci Milana Štemberga: *Piráctví a jeho vztah k mezinárodnímu právu*

Diplomová práce Milana Štemberga je nadstandardní nejen svou délkou (130 stran včetně příloh, z toho 105 stran vlastního textu), ale i způsobem a důkladností zpracování. Diplomant osvědčuje velmi dobrou orientaci v problematice i schopnost samostatné práce s primárními prameny i sekundární literaturou. Diplomová práce představuje cenný příspěvek na téma, které nebylo dosud v českém prostředí prakticky vůbec zpracováno.

1. Aktuálnost (novost) a náročnost tématu:

Téma pirátství je v současné době, poněkud nečekaně, opět velmi aktuální a nové, resp. staronové. Vrátilo se do středu zájmu mezinárodního společenství po letech, kdy se zdálo, že tento jev byl již definitivně vymýcen. K tématu sice existuje určitá starší i novější odborná literatura, přesto není jednoduché o něm pojednat komplexním, věcným a současně zajímavým způsobem. Diplomant se tohoto úkolu ujal velmi úspěšně.

2. Hodnocení práce:

Diplomová práce je rozčleněna do úvodu, dvou věcných částí (dále členěných na kapitoly, podkapitoly a podpodkapitoly) a závěru. Součástí práce je rovněž seznam použité literatury a zdrojů, několik mapových příloh, abstrakt v anglickém jazyce a výčet klíčových slov. V úvodu autor představuje téma, uvádí důvody jeho volby a vymezuje cíl práce, jímž je „představit pirátství tak, jak je normováno a především postihováno mezinárodním právem“ (8). Práce tedy primárně směřuje do oblasti mezinárodního práva mořského a mezinárodního práva trestního, na jejichž instituty se také další text zaměřuje nejčastěji, byť nikoli výlučně. Úvod dále stručně charakterizuje použité zdroje a literaturu a načrtává strukturu celé práce.

První věcná část se zabývá piráctvím obecně. Diplomant nejprve vymezuje, co se pod pojmem pirátství rozumí, přičemž se nespokojuje pouhým citováním různých dostupných definic, ale přidává i vlastní kritický komentář. Následuje nástin dějin pirátství a zamyšlení nad tím, z jakých důvodů a v jakých oblastech se pirátství v posledních desetiletích opět vrací. Ačkoli tyto pasáže nemají normativní, ale faktickou povahu, v práci nepochybně mají své místo, neboť jev pirátství zasazuje do širšího kontextu a umožňují čtenáři lépe porozumět tomu, proč vlastně stále ještě, resp. znovu existuje. Těžištěm práce zůstávají nicméně kapitoly

3.4-3.6, které pojednávají o právních nástrojích boje proti pirátství, nástrojích souvisejících a o některých problémech souvisejících s bojem proti pirátství. V těchto kapitolách se autor mj. vyjadřuje k tak složitým otázkám, jakými jsou vynutitelnost norem namířených proti pirátství, ustavení jurisdikce nad piráty nebo možnosti sebeobrany napadené lodi.

Druhá věcná část práce je vlastně případovou studií, za jejíž předmět bylo, z poměrně pochopitelných důvodů, zvoleno Somálsko, jež v současné době čelí této hrozbě asi nejvíce. Diplomant na případ aplikuje závěry, k nimž dospěl v předchozí věcné části, a pouští se i do některých úvah *de lege ferenda*. Jeho hlavní návrhy na zlepšení právního stavu se týkají kombinace jasného zákazu pirátství a efektivních sankcí, existence dostatečné výkonné moci, vyjasnění právního postavení a pravidel trestního stíhání zadržených pirátů a posílení prevence daného jevu. Závěr stručně shrnuje poznatky předložené v textu práce a opět nabízí i úvahy *de lege ferenda*.

3. Otázky k zodpovězení při obhajobě:

Přes vysokou úroveň zpracování vykazuje diplomová práce některé drobnější nedostatky. Z obsahového hlediska by si větší pozornost zasloužily trestněprávní pasáže, jež pojednávají např. o jurisdikce nad zločinem pirátství, nebo o vydávání pirátů do cizích států. Po formální stránce se v práci místy objevují překlepy a poněkud nešťastně zvolený je způsob číslování jednotlivých částí, který (zvláště ve věcných částech) čtenáři vysloveně komplikuje orientaci v jinak přehledném textu.

V rámci ústní obhajoby by se diplomant mohl vyjádřit k následujícím otázkám:

- A) Lze zákaz pirátství považovat za kogentní pravidlo mezinárodního práva? Pokud ano, jaké důsledky z tohoto pravidla vyplývají pro státy na straně jedné a piráty na straně druhé?
- B) V poslední době se objevilo několik návrhů na zřízení mezinárodního tribunálu pro stíhání zločinu pirátství. Jak se diplomant k těmto návrhům staví a co by podle jeho názoru bylo silnou a co naopak slabou stránkou takového tribunálu (ve srovnání s národními soudy)?
- C) Jak je potírání zločinu pirátství řešeno v kontextu České republiky? Zná české trestní právo zvláštní trestný čin pirátství? Pokud ne, za jaký trestný čin a na jakém jurisdikčním základě by byl pirát (zadržený např. u břehů Somálska) v ČR stíhán? Bylo by vůbec takové stíhání možné?

4. Závěry a doporučení:

Diplomant Milan Štemberg předložil velmi zdařilou diplomovou práci na téma *Piráctví a jeho vztah k mezinárodnímu právu*. Tato práce po obsahově i formálně převyšuje běžný standard diplomových prací na Právnické fakultě UK, a proto ji plně doporučuji k obhajobě a – s výhradou úspěšné obhajoby – ji předběžně hodnotím jako výbornou.

V Praze dne 12. dubna 2010

JUDr. PhDr. Veronika Bílková, PhD., E.MA